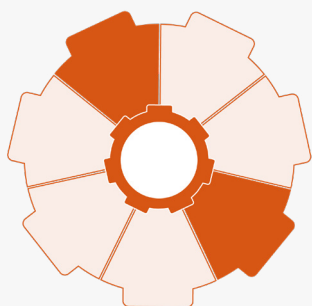

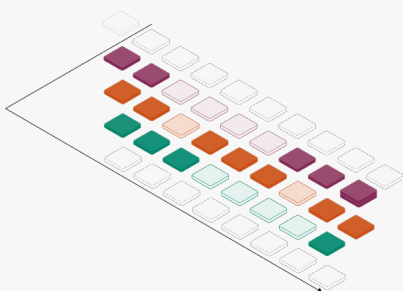
Gemensamma grunder

Checklistor och mallar

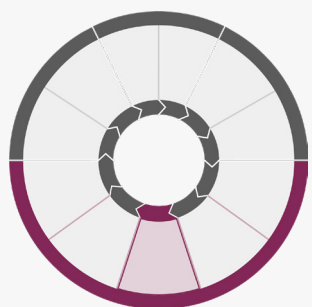
Konsekvens- och åtgärdsanalys

Syftet med detta stödmaterial är att ge stöd för att genomföra momenten Ta fram kompletterande analyser och Följ upp åtgärder. Momenten beskrivs i publikationen **Aktörsgemensamt arbete – Process för aktörsgemensam inriktning och samordning** under nivån arbetssätt i Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan.

Detta stödmaterial ska även ge stöd för att genomföra steget bearbeta information. Steget beskrivs i publikationen **Rapporteringsprocessen – beskrivning steg för steg** under nivån arbetssätt i Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan.

Detta stödmaterial ska även ge stöd för att genomföra steg 6: Analysera information och sammanställ lägesbild. Steget beskrivs i publikationen **Process för samlad lägesbild – beskrivning steg för steg** under nivån arbetssätt i Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan.

Konsekvens- och åtgärdsanalys handlar om att skapa överblick över de konsekvenser som den inträffade händelsen har gett upphov till, eller riskerar att orsaka, samt de åtgärder som behöver vidtas för att motverka dessa konsekvenser.

Genom att få en sådan överblick kan involverade aktörer enskilt eller tillsammans ta höjd för konsekvenser som ligger bortom de omedelbara skadorna och tidigt börja agera för att hantera och minimera konsekvenserna av det som inträffat.

Konsekvensanalys

En analys av konsekvenser kan genomföras på olika detaljnivåer beroende på aktörernas specifika ansvar och utifrån tillgången till tid och resurser.

En konsekvensanalys kan användas till att

- skapa överblick av påverkan på till exempel viktiga samhällsfunktioner, samhällsviktig verksamhet och geografiska områden
- analysera kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser av det som inträffat
- identifiera konstaterade konsekvenser eller troliga konsekvenser (vad som har hänt och vad som kan hända), samt möjliga spridningseffekter
- göra en sammanvägd bedömning av påverkan på exempelvis samhällets skyddsvärden eller målet för civilt försvar.

Så här gör du en konsekvensanalys, steg för steg:

1. **Beskriv vilka viktiga samhällsfunktioner som är påverkade** och dess omfattning (inklusive geografisk spridning). Ett sätt att kunna bedöma påverkan är att använda bedömningskriterier som stöd.
2. **Beskriv konstaterade konsekvenserna** av att viktiga samhällsfunktioner och geografiska områden är påverkade. Inkludera exempelvis en beskrivning av vilka delar av befolkningen som drabbas.
3. **Beskriv möjliga spridningseffekter** – det vill säga indirekta konsekvenser för andra viktiga samhällsfunktioner eller samhällsviktig verksamhet och geografiska områden.
4. **Beskriv troliga konsekvenser:** Gör steg 1–3 igen – fast med ett framåtblickande perspektiv av vad som kan komma att påverkas av händelsen och troliga konsekvenser av det.
5. **Försäkra er om helhetssyn:** Säkerställ att analysen är genomförd med en helhetssyn.

Tips!

Dokumentera konsekvensanalysen i tabellform.

Lista med viktiga samhällsfunktioner – Utgångspunkt

för att stärka samhällets beredskap finns på MSB:s webbplats (publikationsnummer MSB1844).

Helhetssyn innebär att aktörer ser sin egen hantering av samhällsstörningar som en del av en helhet, med målet att använda samhällets resurser så effektivt som möjligt. Läs mer i Förhållningssätt för effektiv hantering av samhällsstörningar under nivån Förhållningssätt i Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan.

Tabell 1. Exempel: sammanställning av konstaterade konsekvenser

Påverkan på viktiga samhällsfunktioner/samhällsviktig verksamhet	Geografiskt område	Konsekvenser	Möjliga spridningseffekter
Landtransporter, kollektivtrafik	Örebro län	Tågstopp förbi Örebro central, köbildningar på små och stora vägar, ansträngda resurser för snöröjning och bärning	Framkomlighetsproblem för blåljuspersonal och annan samhällsviktig verksamhet beroende av transporter
EI	Ljusnarsbergs kommun	Strömavbrott för 3000 personer	Påverkan på samhällsviktiga verksamheter i kommunen som saknar reservkraft

Påverkan på samhällets skyddsvärden
Påverkan på mål för det civila försvaret

Tabell 2. Exempel: sammanställning av möjliga konsekvenser

Viktiga samhällsfunktioner/samhällsviktig verksamhet som riskerar att påverkas	Geografiskt område	Konsekvenser	Möjliga spridningseffekter
Personalbortfall vid samhällsviktig verksamhet	Örebro län	Konsekvenser för verksamhet där personal inte kan jobba hemifrån, exempelvis socialtjänst, sjukvård, ordning och säkerhet	Påverkar också arbetskraft som pendlar genom länet och till närliggande län
Samhällsviktiga verksamheter som saknar reservkraft	Ljusnarsbergs kommun	Konsekvenserna blir beroende på vilka samhällsviktiga verksamheter det handlar om	Kan påverka närliggande kommuner och länet som är beroende av verksamheterna i fråga

Åtgärdsanalys

I en åtgärdsanalys kan en analys av vad som behöver göras för att motverka konsekvenserna jämföras med en sammanställning av vad som redan är genomfört, pågående eller planerat. Syftet med detta är att identifiera exempelvis avsaknad av åtgärder, målkonflikter, ansvarsgap eller om åtgärder verkligen bidrar till de önskade effekterna. Så här gör du en sådan analys, steg för steg:

1. Skriv ner vad som behöver göras för att motverka konsekvenserna.
2. Skriv ner vad som redan är genomfört, pågående och planerat.
3. Identifiera ert behov av målbild och åtgärder genom att jämföra innehållet i dessa två listor.

Utifrån konsekvensanalysen kan du först skapa en överblick över **vad som behöver göras.**

1. **Vilken effekt behöver uppnås för att motverka konsekvenserna av en händelse?** Exempel: ”Händelsen sprider oro hos befolkningen. Effekten måste vara att minska oro.”
2. **Vilka målbild behövs för att uppnå sagda effekt?** Exempel: ”Myndigheter behöver gå ut med tydlig och saklig information.”
3. **Vilka är det som behöver vidta åtgärderna och hur?** Exempel: ”Expertmyndighet A behöver göra detta, myndighet B behöver samordna hanteringen.”

Tabell 3. Exempel: sammanställning över önskade effekter, målbilder och åtgärder utifrån konsekvensanalys

Önskad effekt	Säkerställa framkomlighet på vägar	Återställa elen	Information till allmänheten
Önskad målbild	Snöröjning av vägar i prioritering utifrån vägklasserna	Genomför reparationsarbete av nedfallen mast	Säkerställ uppdaterad information till allmänheten om snöfallet och råd om att stanna hemma
Önskad åtgärd 1	Entreprenörer kontaktas för snöröjning	Ägare av masten kontaktas för att säkerställa reparation och få prognos	SMHI publicerar vädervarningar
Önskad åtgärd 2	Trafikverket sammanställer och delger lägesbild över påverkade vägar och järnvägsavsnitt	Ljusnarsbergs kommun sammanställer information om vilka samhällsviktiga verksamheter som har och inte har reservkraft	Länsstyrelser samordnar budskap för information till allmänheten som övriga aktörer bidrar till att sprida

Nästa steg är att sammanställa vilka målbilder och åtgärder som aktörerna redan har genomfört, vilka som är pågående och vilka som är planerade, detta utifrån de effekter som önskas för att motverka konsekvenserna. Detta kan göras enligt följande steg:

1. Utifrån önskade effekter, sammanställ vilka målbilder som redan har fastställts inom den aktörsgemensamma hanteringen. Lämna rutan tom om det saknas målbild.
2. Inom varje målbild, sammanställ vilka åtgärder som aktörerna har vidtagit, som redan har genomförts och vilka som är planerade.
3. Sammanställ också åtgärder och målbilder som inte faller in under någon önskad effekt.

Här kan du ta stöd av en aktörsanalys som underlag för att förstå vilka aktörernas olika roller och ansvar i den aktörsgemensamma hanteringen, se **Stöd för att ta fram en aktörsanalys**.

Tabell 4. Exempel: sammanställning av fastställd målbild, genomförda/planerade/pågående åtgärder utifrån önskade effekter

Önskad effekt	Säkerställa framkomlighet på vägar	Återställa elen	Information till allmänheten	Övrigt
Fastställd målbild	Snöröjning av vägar i prioritering utifrån vägklasserna, målbild finns	Målbild saknas för hantering av elavbrottet	Målbild om uppdaterad aktörsgemensam information finns	Länsstyrelsen samordnar hanteringen av händelsen
Genomförd/planerad åtgärd 1	Samtliga resurser för snöröjning aktiverade, sker enligt rutin och upphandling	Reparationsarbetet påbörjat men försenas av vädret	Budskap om att hålla sig borta från vägarna är publicerat av flera aktörer, stor spridning i lokalmedia	Samverkanskonferens genomförd med berörda aktörer
Genomförd/planerad åtgärd 2	Länsstyrelsen har kontaktat Trafikverket för att säkerställa kontinuerlig lägesrapportering avseende trafikläget	Ny prognos för när elavbrottet är återställt kommer att tas fram	Kommunen har kontaktat Länsstyrelsen för samordning av budskap till allmänheten vid långvarigt elavbrott	Länsstyrelsen har tagit fram en samlad regional lägesbild över händelsen som uppdateras kontinuerligt

Tänk på att tydliga frågor om planerade, genomförda och avslutade åtgärder i rapporteringsformulär underlättar sammanställningen.

Det tredje och sista steget är att göra en jämförande analys mellan tabellerna ovan och med hjälp av det identifiera behov av åtgärder. Sammanställningen är ett stöd för att bedöma behov av åtgärder och ansvarsgap inom den aktörsgemensamma hanteringen. Utgå exempelvis från följande aspekter:

1. Analysera huruvida det mellan kategorierna finns **överlappande åtgärder** eller åtgärder **som motverkar varandra**.
1. Analysera huruvida det finns **åtgärder som inte bidrar till någon önskad effekt**, om det finns **åtgärder som motverkar effekter**, eller om det saknas **åtgärder för att uppnå den önskade effekten**.
1. Analysera huruvida **avslutade åtgärder har uppnått den önskade effekten** eller om fler åtgärder behövs.

En åtgärdsanalys kan utgöra ett kompletterande underlag till det gemensamma målgruppsarbetet. Detta eftersom den synliggör vilka målbilder som har fastställts och hur de bidrar till en effektiv hantering, samt om det saknas målbilder för att motverka konstaterade och troliga konsekvenser.

Tabell 5. Exempel: analys av behov av målbild och åtgärder utifrån önskad effekt

Önskad effekt	Säkerställa framkomlighet på vägar	Aterställa elen	Information till allmänheten	NY! Tydlig övergripande samordning av hanteringen
Behov av målbild	Fastställd målbild bör kvarstå men kompletteras avseende resurs-samordning	Målbild bör fastställas avseende	Fastställd målbild bör kvarstå	Länsstyrelsen fortsätter att samordna hanteringen
Behov av åtgärd 1	Länsstyrelsen bör se över möjlighet till resursförstärkning för snöröjning	Färdigställa prognos om reparation	Länsstyrelsen bör bevaka om kommunikativa utmaningar uppstår	Länsstyrelsen bör kalla till ytterligare en samverkanskonferens ifall väderläget förvärras
Behov av åtgärd 2	Trafikverket bör ta fram en lägesbild över framkomlighet på väg och järnväg som uppdateras kontinuerligt	Kommunen bör kartlägga samhällsviktig verksamhet utan reservkraft och konsekvenserna om elavbrottet varar i > 1 dygn	Ljusnarsbergs kommun bör bevaka om oro uppstår hos allmänheten avseende elavbrottet	Länsstyrelsen bör ta fram en kommunikativ lägesbild över samordnade budskap och kommunikativa åtgärder i länet